

renç de Morunys (Griera, *RLiR* v, 214); mall. *gorà* (pron. *goré* a Son Cervera, *BDLC* xi, 37 amb la pronúncia *é* per *-à*, típica d'allí); eiv. «*gurà: garañón*» (PzCa^hr.).

Continua havent-hi la mateixa forma a tot l'Alt Aragó: *gurañ* a Campo (1965) i a Plan (id.), a Plan, Gistaín, Echo i Ansó (Casac., *BDC* xxiv, 172); Kuhn el troba a Echo i Fablo, *semental guaran* a Ansó; mentre que a Panticosa i Echo seria *arañón* (a Echo també «boque o cerdo macho», *ZRPb*. lv, 609), forma en vocal inicial, probt. per contaminació d'una variant de l'a-arag. *irasco* 'boc' pre-romà. Alvar afegeix que és també no sols de la Canal de Berdun i Vall d'Esca (p. j. Sos) sinó també del Roncal i Salazar (*Arch. Fil. Arag.* viii, 23).

De l'etim. vaig tractar extensament en el *DCEC*. Podré, doncs, deixar-hi gran part del que deia. Abans que tot tinguem en compte el passatge de Sant Isidor on tracta de la capa o pèl o colors del cavall: «cervinus est quem vulgo *guaranem* dicunt; *aeranem* idem vulgus vocant, quod in modum aerei sit coloris» (*Etym.* xxii, i, 53); hi ha variants mss. *warranem* i *guaranen*. Malgrat de la forma *aeranem* (on hem de veure una de les acostumades etimologies falses del sant, de *aereus* 'color de bronze') és difícil no reconèixer aquí el prototipus gòtic del cat. *guarà*; majorment vist que glossaris posteriors (probablement, però, basats en el text isidorí) donen la mateixa frase però amb la forma correcta *waranem*. Així ho reconeix Sofer (*Etymologisches as Isidor*, pp. 21-4). Per tant tenim dret a postular, a base d'aquest testimoni, un gòtic *WRANS, del qual ve el mot català i potser el port. *garrano* (reserves sobre aquest en el meu treball).

Hi hauria de més a més una altra forma gòtica *WRANJIS (com va suposar Bruckner) de la qual sortiria l'it. ant. *guaragno*? És dubtós, car per la seva escassa vitalitat es fa suspecte de ser un manlleu del gallo-romànic. Aquí apareix, en efecte, una forma discrepant de la catalana i ben antiga, car *waranio, -onis*, ja apareix a la Llei Sàlica i en el *Capitulare de Villis* carolingi (800 d. C. o no gaire més tard), i d'aquest ve l'oc. ant. *garanhon*, amb tres aparicions ja en els trobadors, des del S. XII (*PSW*) (més un cas isolat de fr. ant. *garegnon* 'cavall no capat', i un altre amb sentit secundari, 'verga del cavall').

Partint de la llengua d'oc és possible que el mot vagi passar al castellà *garañón*, en qualitat d'occitanisme eròtic trobadoresc, si bé és notable l'antiguitat del mot en aragonès i cast. d'Amèrica, i la seva representació copiosa en el cast. d'Espanya [c. 1300, i sovint en els Ss. xiv-xvi, avui encara 'cavall pare' a Xile, Mèxic i Amèrica Central]; potser directament des de la llengua d'oc passaria al basc *garaño* id. guip. sul. i part del lab., bisc. *graiño* (aquest doncs indica base *-nione*, i aquell potser també).

Interessa el manlleu del basc, però és encara més notable l'existència d'un testimoni en mossàrab, en l'adjectiu *garannūni*, aplicat, en l'anònim sevillà de c. 1100, a una mena de mill «perquè té espigues llargues i a penjolls, a la manera de la cua dels cavalls»;

car un manlleu occità a l'Esp. musulmana, en noció de tal caràcter i en data tan antiga, fa de mal admetre. Altrament ens hauríem pogut limitar a admetre que al nostre gòtic correspondria *WRANJO, -ONS, en francic i això ho explicaria tot; la forta presència en el centre d'Espanya i en mossàrab fa pensar si també en parlars gòtics existiria una forma semblant (si bé sembla que en gòtic només un *WRANJA, -ANS, o bé WRANS o WRANJIS fóren acceptables); i pensar en el sueu és quasi increïble.

Sigui el que vulgui de tot això, l'etimologia gòtica de la forma catalana no presenta dificultat.

DERIV.: *Goranada. Goranar; goranament. Goranenc. Guaraner*, que no és solament de Cullera (*AlcM*),¹⁵ observa Giner i March, sinó un ofici general en el poble valencià (1955).

¹ Com que en aquest text no he sabut veure casos de conservació de la -N (*algú, raó, sarrat, bé* etc.) la -n aquí (ed. Ol., p. 124) crida l'atenció. — 2 Cf. el que diu Ferraz.

**Guarami, guaraner, V. guarà Guarch*, cogn., no pot venir de *Guasc(h)* (disbarat fonètic vestit amb rebombant terminologia en *AlcM*); més aviat de *Guart*, nom d'un riuet de Ribagorça, ja documentat des d'antic amb -rt

GUARDAR, del germ. WARDŌN (a-al. ant. *wartēn* ' cercar amb els ulls', 'esperar [algú o alguna cosa]', b-al. ant. *wardōn* 'guardar', 'fer guàrdia', 'cuidar, pendre cura', neerl. mj. *waerden*, frisó ant. *wardia* 'cuidar', ags. *wardian*, esc. ant. *varða* 'fer, estar de guàrdia', angl. *ward* 'guardar, protegir'), derivat de WARDĀ 'acte de cercar amb els ulls', 'guàrdia, guarda', 'talaia', 'garita' (a-al. ant. *warta*, b-al. ant. *warda*, ags. *wearde*, esc. ant. *varða*); i aquest, de WARŌN 'atendre, prestar atenció' (b-al. ant. *warōn*, a-al. ant. *biwarōn*, a-al. mj. *warn*). □ 1.ª doc.: orígens de la llengua (*Homi*. etc.).

«--- Per glotonia --- per vanaglòria i per avarea --- *gardar-nos* devem d'aquestes coses --- e *gardar-nos* devem majerment de temtació del Diable e del seu engan; e *gardar-nos* devem de mala volentad ---», «si-ns volem *gardar* de perdicció e de vanitat, obs avem a saber qué és caritat», *Hom.*, 6v22, 1v16: *ga-* és representació aproximada de la pronúncia, que fou sempre *g¹⁰a-*: «--- a'N R. de Foix --- tots los diners --- e, a més, lo meu caval e d'altres pingnores, que no me-n volg fer nul alongament --- que gran don i é, e no-m *garda* en re en què metre-m volgése», carta d'un senyor cerdà al bisbe d'Urgell En P. (1230-1257) (PPujol, *DocVgUrg.*, 14.9); «qui no sab los set peccats mortals, ¿de què-s sab *guardar* ni penedir, confessar, ni on és la contricció que sab aver?», Llull (*Blanq.*, *NCl.* I, 185.9); «dir no, *guarda* hom de treball, e dir hoc, toyl *benanança*», Jafuda (f° 91v).

En passiva: «Desert d'amics, de béns e de senyor / --- / me trop del tot en tal poder sotmès / no vull algú que de me s'aga cura, / e soy *guardats* en dos ferrats, e pres, / de què-n fan grat a ma trista ventura / --- / ara-m content d'açò que m fa tristura / ---», Jordi de